

Det må bero på en konkret vurdering, om det er den samlede pris for forsikringen eller et mindre beløb, der er afgørende for vurderingen af, om det samlede indbetalte beløb stod i misforhold til boets formue. Er en del af forsikringsordningen blevet udbetalt til længstlevende, bør der ved vurderingen af, om indskud/indbetalingerne stod i misforhold til formuen, ikke tages udgangspunkt i den samlede pris for forsikringen, men i et lavere beløb.

Omstødelse er betinget af, at modtageren eller den begunstigede var i ond tro både om, at ægtefællen var i uskiftet bo og om, at dispositionen stod i misforhold til boets formue. Bestemmelsen svarer på dette punkt til den gældende arvelovs § 22, stk. 1, og praksis i medfør af denne bestemmelse vil derfor også have betydning for lovforslagets § 31, stk. 1 og 2.

Ligesom det er tilfældet ved omstødelse efter den gældende arvelovs § 22, indebærer en omstødelse efter lovforslagets § 31, at dispositionen er ugyldig ex tunc, og at gaven mv. går tilbage til boet inklusive den værdiforøgelse, som måtte være indtrådt i mellemtiden. Derved kommer resultatet også de arvinger til gode, der ikke har været parter i omstødsessagen, og for hvem der kan være indtrådt forældelse efter lovforslagets § 32, stk. 2, (den gældende arvelovs § 22, stk. 2, 2. pkt.). Konsekvensen af en omstødelse efter lovforslagets § 31, stk. 2, vil være, at den begunstigede skal indbetale den udbetalte forsikringssum til boet til afgørelse af, hvem forsikringssummen skal tilfalde. Er bobehandlingen afsluttet, må boet genoptages efter dødsboskiftelovens § 103, stk. 1, nr. 1. Hvis der endnu ikke er taget stilling til boets behandlingsmåde, jf. dødsboskiftelovens § 7, må forsikringssummen indbetales til skifteretten.

Som anført vil retsvirkningen af omstødelse - ugyldighed ex tunc - betyde, at det bortgivne aktiv som udgangspunkt skal tilbageleveres inklusive den værdiforøgelse, der måtte være indtrådt i mellemtiden. Har modtageren imidlertid væsentligt bidraget til en værdiforøgelse af aktivet, kan almindelige obligationsretlige betragtninger om ugrundet berigelse føre til, at modtageren i forbindelse med omstødelsen kompenseres herfor.

Ved vurderingen af retsvirkningerne af omstødelsen er det afgørende, at boet (de øvrige arvinger) stilles, som om misbruget ikke havde fundet sted. Arvingerne har dermed ikke nødvendigvis krav på den værditilvækst, som aktivet er blevet tilført efterfølgende. Er de aktiver, der søges omstødt, steget i værdi, og må det antages, at værdistigningen ikke ville være indtrådt, hvis aktiverne havde beroet i boet, vil modtageren kunne kompenseres herfor. Vurderingen heraf

vil bero på en konkret bedømmelse, herunder om der er tale om statiske eller dynamiske værdier, idet der særligt i forhold til formueaktiver i dynamisk udvikling vil kunne være grundlag for at overveje tilkendelsen af et kompensationskrav. Tilsvarende må det bero på en konkret vurdering, om der er mulighed for at rejse et erstatningskrav over for modtageren, hvis et formueaktiv efter overdragelsen væsentligt er faldet i værdi. Også i dette tilfælde må det være af afgørende betydning, om værdifaldet skyldes udefra kommende omstændigheder eller kan tilskrives modtageren.

Stk. 3 er nyt i forhold til gældende ret og indebærer, at der ikke er adgang til at kræve omstødelse i forbindelse med skiftet efter den længstlevende ægtefælles død, hvis den pågældende livsarving kan opnå fuld dækning for sin arveret efter reglen om vederlagskrav i lovforslagets § 30 (den gældende arvelovs § 21). Tilsvarende gælder, hvis en arving i forbindelse med et skifte i længstlevendes levende live har fået tilkendt et vederlagskrav.

En arving, for hvem der er indtrådt forældelse efter lovforslagets § 32, stk. 2 eller 3, kan stadig rejse vederlagskrav i boet efter lovforslagets § 30. Der gælder ikke nogen tidsfrist for fremsættelse af vederlagskrav i anledning af misbrug af uskiftet bo.

Et udtrykkeligt afkald på retten til at kræve omstødelse efter lovforslagets § 31 må som det klare udgangspunkt fortolkes som også at indebære et afkald på vederlagskrav. Er der derimod tale om et stiltiende afkald på omstødelse, f.eks. i den situation hvor de øvrige arvinger har haft kendskab til dispositionen, men af hensyn til familiefreden har afstået fra at anlægge en omstødsessag, vil det kræve meget tungtvejende grunde, førend et sådant afkald kan anses for også at omfatte afkald på vederlag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.2.3. og 5.3.

Til § 32

Stk. 1, 1. pkt., svarer i vidt omfang til den gældende arvelovs § 22, stk. 2, 1. pkt., og fastslår, at en sag til gavens omstødelse kun kan anlægges, hvis boet skiftes, eller den arving, som vil anlægge sagen, har indgivet anmodning om skifte.

Er boet efter længstlevende skiftet, kan en sag om omstødelse stadig anlægges, hvis der ikke er indtrådt forældelse efter stk. 2 eller 3. I dette tilfælde kan skifteretten genoptage bobehandlingen under henvisning til dødsboskiftelovens § 103, stk. 1, nr. 1.

Det foreslås i stk. 1, 2. pkt., at sagen skal anlægges ved skifteretten, der træffer afgørelse ved dom, jf. stk. 1, 2. pkt.